

Krever stans i laksefisket utenfor Troms og Finnmark

– Bryter FN-lov

Norske sjølaksefiskere tar en betydelig andel russisk laks. Norge bryter dermed trolig en FN-avtale norske fiskerier selv er avhengige av.

Tekst: Torkil Emberland
torkil.emberland@nordlys.no

En fersk undersøkelse viser at en betydelig andel av laksen som tas utenfor både Øst- og Vest-Finnmark er hjemmehørende i russiske elver. Dette gjør fisket ulovlig etter Havrettskonvensjonen, mener Orri Vigfússon i North Atlantic Salmon Fund (NSAF).

– Norge bryter her et regelverk dere selv er avhengige av for å få kontroll over fiskeressurser, sier Vigfússon til Nordlys.

Protest

Han sendte onsdag et brev til energi- og miljøkomiteen der han ber om opphør i alt sjøfiske etter laks langs kysten av både Troms og Finnmark.

Han viser til artikkel 66 i Havrettskonvensjonen, som sier at nasjonen hvor fisken gyter, har forvaltningsansvaret.

– Dette laksefisket burde dermed vært forvaltet av Russland. Til nå har Norge også neglisjert sin forpliktelse til å samarbeide med Russland om forvaltningen av laks, sier Vigfússon.

Det ble i fjor tatt 130 tonn laks i sjøen utenfor Troms og Finnmark. Russiske myndigheter har derfor ved flere anledninger protestert på det norske sjølaksefisket.

I motsetning til andre kommersielle arter, har ikke Norge og Russland noe samarbeid om forvaltning av laks.

– Interessant poeng

Havrettssekspert og regiondirektør ved Havforskningsinstituttet Alf Håkon Hoel avviser ikke Vigfússons tolkning av traktaten i brevet til Stortinget.

– Dette er et interessant poeng, sier Hoel.

Men han presiserer at saken er komplisert.

– På et generelt grunnlag er det viktig at stater samarbeider i slike til-

feller. Det er dette havretten i det store og hele legger opp til.

Besøkte Russland

NSAF er en betydelig aktør i villakslobbyen. Entreprenøren og mange-millionæren Vigfússon stiftet fondet for 17 år siden. NSAF, som bruker store midler for å kjøpe ut laksefiskere og redde den truede nordatlantiske laksen. Nylig kom Vigfússon hjem fra Murmansk der han hadde forhandlinger med russiske fiskere.

– De har ikke lov til å ta atlantisk laks, men det er umulig å unngå bifangst. Derfor vil vi hjelpe dem til å omstille fisket.

Lakseturisme med velstående fiskere fra bla. Norge og Storbritannia er blitt en stor industri rundt elvene på Kolahalvøya. Laksestammen har derfor stor økonomisk betydning.

– Tar dette på alvor

Statssekretær Heidi Sørensen i Miljøverndepartementet bekrefter ovenfor Dagens Næringsliv at de er blitt kontaktet av russiske myndigheter om saken.

– Vi tar dette på alvor. Russerne har et helt legitimt anliggende her og jeg forstår veldig godt at de tar dette opp med norske myndigheter, sier Sørensen til Dagens Næringsliv.

– I egen interesse

Vigfússon viser til konflikten rundt «Sappir II» og arrestasjonen av russiske trålere i vermesonen.

– Dere har nå en vanskelig situasjon fordi Russland ikke er tilfreds med Norges tolkning av Havrettsstraktaten rundt Svalbard. Samtidig bryter Norge den samme traktaten ved å ta russisk fisk.

FAKTA

■ Prosjektet «Sjølaksefiske i Finnmark: Ressurs og potensial, del 2» er et samarbeidsprosjekt med deltagere fra det russiske havforskningsinstituttet PINRO, det finske vilt og fiskeforskningsinstituttet (RKTL), Universitetet i Turku, Fylkesmannen i Finnmark, Norsk Institutt for Naturforskning og Havforskningsinstituttet.

■ I mai var innlaget av russiske laks på det meste 67 prosent. Andelen sank sterkt i juni.

PROTESTERER: Orri Vigfússon, leder av North Atlantic Salmon Fund mener forskningen som viser store mengder russisk laks i norske farvann må få konsekvenser for sjøfisket. Foto: Golli / Kjartan Þorbjörnsson

SPORET LAKSEN: Seniorforsker Martin-A. Svenning har ledet den norske delen av prosjektet. Foto: Ola Solvang

– Bør ikke brukes i forvaltningen

Seniorforsker Martin-A. Svenning har ledet prosjektet «Genetisk opphav hos atlantisk laks». Han mener Vigfússon drar resultatene for langt. Spesielt når han trekker frem en fangstandel på 67 prosent russisk laks, som stammer fra Varangerfjorden i mai.

– Totalt var det en innblanding på 20 prosent russisk laks. Kola har 64 store lakselver, og det var ingen bombe at den var der.

Laksen kommer trolig inn fra Barentshavet og går langs kysten mot Kola. Dermed vil den blande seg mest inn i fangster tidlig på året.

– Kun en liten del av prøvfisaket for denne undersøkelsen foregikk i mai, og startet da 20 mai. Jeg ville ikke anbefalt å bruke disse tallene som grunnlag for forvaltning, sier Svenning.

Erfaringsene med genmarkører brukes nå i prosjektet Kolarctic Salmon.

– Det er en slags farskapstest. Og denne sommeren har vi samlet markører fra 8500 laks fra Lødingen til Varanger. Det betyr at vi kommer til å få langt mer sikre resultater. Prøvefisket er også gjort fra 2. mai, sier Svenning.

Han mener det er mulig å opprettholde et visst sjølaksefiske.